

Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci

Husova tř. 64, 460 31 Liberec 1, P.O.Box 141

Noroviry

Noroviry z čeledi kalicivirů jsou častými původci akutních gastroenteritid (průjmových onemocnění se zvracením) – „střevní chřipky“, „zimního zvracení“. Vyskytují se celoročně, častěji v zimních měsících. Jsou vysoce infekční (k vyvolání onemocnění postačí 10 – 100 částic viru) a stabilní v zevním prostředí. Způsobují onemocnění, které se rychle šíří a vyvolává epidemie např. v nemocnicích, na námořních lodích, v hotelech apod.

Příznaky norovirového onemocnění jsou nevolnost, zvracení (častěji u dětí), průjmy, křeče v břiše, někdy zvýšená teplota, zimnice, bolesti svalů a únava. U části infikovaných je průběh bezpříznakový. Začátek je náhlý a onemocnění většinou během několika dní odezní, avšak virus může být přítomen ve stolici ještě 2 – 3 týdny po odeznění příznaků a tak se šířit na další osoby. Zejména u malých dětí, starších osob nebo pacientů s oslabenou imunitou může být průběh komplikován dehydratací s nutností hospitalizace. Onemocnět touto nákazou je možné opakovaně.

Inkubační doba onemocnění, tj. doba od vniknutí virů do organismu k prvním příznakům onemocnění, je 12-48 hodin.

Noroviry se nachází ve zvracích a stolici infikovaného člověka.

K jejich **přenosu** dochází:

- Kontaminovaným jídlem nebo nápoji (např. ústřice, saláty, mražené ovoce apod.)
- Kontaminovanou vodou
- Při kontaktu s nemocnou osobou, zanesením norovirů do úst z kontaminovaných rukou, předmětů, ploch nebo prostřednictvím aerosolu, který vzniká při zvracení či manipulaci s prádlem nemocného člověka

Diagnóza se potvrdí virologickým vyšetřením vzorku stolice, popř. zvratků.

Léčba spočívá v doplnění tekutin a minerálů, aby se zabránilo dehydrataci. Protože se jedná o virové onemocnění, antibiotika v tomto případě účinná nejsou.

Očkování proti norovirovému onemocnění neexistuje, **prevencí** před touto nákazou je:

- pečlivé mytí rukou čistou tekoucí (nejlépe teplou) vodou a mýdlem po použití WC, po výměně plen, před jídlem, před přípravou jídla; dohled nad správným mytím rukou u malých dětí
- pečlivé omytí ovoce a zeleniny před konzumací, dostatečná tepelná úprava ryb a plodů moře

Při výskytu norovirového onemocnění

- nemocného je třeba izolovat doma nebo v nemocnici
- vyčlenit nemocnému vlastní ručník

- WC uklízet desinfekčním přípravkem s účinkem na viry (tj. s virucidní účinností), přebalovací stůl po výměně plenky dítěte s průjmem rovněž omýt přípravkem s desinfekčním účinkem na viry (např. roztok přípravku SAVO obsahující chlornan sodný nebo Chloramin T – používat podle návodu výrobce, desinfekci provádět v ochranných rukavicích)
- ručníky, osobní a ložní prádlo prát s vyvářkou nebo při nižších teplotách za použití přípravku určeného k desinfekci prádla (např. SAVO Perex – pozor – má bělicí účinek nebo Eltra[®], postupovat dle návodu výrobce) a tam, kde je to možné, vyžehlit
- často si mýt ruce
- po použití WC, po úklidu či manipulaci s použitým prádlem nemocného je vhodné použít alkoholový přípravek k hygienické desinfekci rukou (s obsahem alkoholu min. 70%), který se po dobu 30 sekund vtírá do suchých rukou a nechá zaschnout (k zakoupení v lékárnách)
- plochy potřísněné zvratky či stolicí ihned omýt přípravkem s desinfekčním účinkem na viry
- osoby vykonávající činnosti epidemiologicky závažné (např. pracovníci v potravinářství) mohou tyto činnosti vykonávat za předpokladu, že nemají klinické příznaky norovirové infekce, nejdříve však za 24 – 72 hodin od začátku onemocnění.

MUDr. Jana Prattingerová
vedoucí protiepidemického odboru

aktualizace 2013